కథా కౌముది

సంయుక్త - డి. సూర్యనారాయణ శాస్త్రి

ముఖ్య అతిథిగా విచ్చేసిన ఆయన జెండా ఊపారు. సన్నగా పడుతున్న వానని లెక్కచేయకుండా, అందరూ బయలుదేరారు.

కాంతివంతమై మిరుమిట్లు కొలుపుతూ మెరుపు! సరిగ్గా బయలుదేరే సమయంలో, అప్పుడే చివరగా వచ్చి మమ్మల్ని చేరిన ఆ అమ్మాయి ముఖాన్ని ఆ మెరుపు కాంతిలో చూసాను. విద్యార్థినిలా ఉంది. తనని ముఖ్యంగా ఆ ముఖాన్ని ఎక్కడో చూసినట్టుగా అనిపించింది. ఆమెకు తటిల్లత అని నేను పేరు పెట్టుకున్నాను.

అందరమూ లైనుగా వెళుతున్నాము. నిర్వాహక సంస్థకు చెందిన ఒకాయన లెక్కపెడుతున్నాడు. ఆఖరుగా తటిల్లత. మొత్తం మీద మూడు పదుల సంఖ్య. అందులో పదిమంది స్త్రీలని తరువాత తెలిసింది.

బీచ్ ఒడ్డుకు రాగానే అందరమూ గుంపులు గుంపులుగా లేదా ఇద్దరు ముగ్గురిగా విడిపోయాము. నడక ప్రారంభించాము. వాన తీవ్రత ఎక్కువైంది. అయినా ఎవరూ వెనుతిరగలేదు. వారం రోజుల క్రితం పేపరులో చదివాను. పాత దీపస్థంభం దగ్గరనుంచి ఋషి కొండదాకా నడిచి వెళ్ళి, అక్కడ కాసేపు గడిపి, మళ్ళీ తిరిగి దీపస్తంభం దాకా నడుచుకురావడం. ఆ రోజు పౌర్ణమి రాత్రి. పౌర్ణమి పాదయాత్ర! శనివారం రాత్రి వచ్చింది..

ఈపాద యాత్రలో పాల్గొంటుంటే ఒక నాటి జ్ఞాపకాలు చుట్టుముట్టాయి.

***

చాలా ఏళ్ళ క్రితం ...'అగ్ని'తో భీమిలి చూడటానికి బస్సులో వెళ్ళిన మేము, భీమిలి దగ్గర, భీమిలీ నుంచి పాత దీపస్తంభం దాకా తీరం వెంబడి నడిచి వెళ్ళాలని ఆకస్మిక నిర్ణయానికి వచ్చాము. మాలో ఎవరు అలా ప్రపోజ్ చేసారో నాకు గుర్తులేదు. ఆ నడక దూరం ముందు ఈ రోజు దూరం లెక్కలోకి రాదు.

ఒకరికొకరం మంచి కంపెనీ. అప్పుడు వయస్సులో ఉన్నాము. అగ్నితో సమయం గడపటం నాకు భలే ఇష్టం. అగ్ని మిత సాంత్రా! ఆ రోజుల్లో అతనికి స్నేహితులు ముఖ్యంగా బెంగాలీ వాళ్ళు ఎవరూ తగలలేదు. మా కంపెనీలోనే అతని తొలి ఉద్యోగం. అంతకు ముందు కలకత్తా విడిచి ఎప్పుడూ ఉండలేదు. అతని 'సిటీ సిక్‌నెస్‌ని' నేను దూరం చేశాను.

అతనికి నాకు చాలా అభిరుచులూ కలిసాయి. త్వరలోనే ఆప్త స్నేహితులయ్యాము. అతనికి ఉన్న అలవాటులలో ధూమ పానం ముఖ్యమైనది. రోజుకి చాలా సిగరెట్లు కాలుస్తాడు. ఎక్కువగానే కాలుస్తాడనిపించినా, నేను ఎప్పుడూ చెప్పలేదు. అతనికి ధూమపానం చాలా ఇష్టమని నాకు తెలుసు.

మానాన్న, చిన్నాన్నలూ తాతయ్య అందరూ స్మోకర్సే. నాకు మటుకు అలవాటు కాలేదు. నేనొకసారి విజయవాడ వెళ్ళినప్పుడు, అక్కడ నాన్నగారికి, కజిన్, మార్ల్‌బరొ రెండు కార్టనులిచ్చినప్పుడు ఆయనని అడిగి ఒకటి తీసుకుని విశాఖపట్నం వచ్చినప్పుడు అగ్నికి ఇచ్చాను కూడా!

ఆ భీమిలి తిరుగు నడక, మరిచిపోలేని సంఘటన దీపస్తంభం దగ్గరకు రాగానే మేము ఆశ్చర్యపోయాము. ఎక్కడా అలుపనిపించలేదు. సమయం తేలికగా గడిచిపోయింది. ఆ రోజునే నాకు రవీంద్రనాథ్ టాగోర్ సంగీతం గీతాంజలిలోనే కాక, సంచయిత అన్న ఇంకో పుస్తకంలో కూడా ఉందని తెలిసింది. ఆ పుస్తకం గురించీ, అందులోని కవితా గీతికల గురించి అగ్ని నాకు బోలెడు వివరించాడు. నడుస్తూ కొన్ని పాడి వినిపించాడు.

ఆ రోజు మేము ఎప్పుడూ లేనిది, ప్రేమ వివాహం, శృంగారం గురించి చాలా చర్చించుకున్నాము. ఒకసారి దుర్గాపూజా సెలవురోజుల్లో మహానవమిరోజున, అతని జీవితంలో జరిగిన శృంగార సంఘటన గురించి అతను నాకు చెప్పాడు నాకు. అప్పుడు, కించిత్ అసూయ కూడా కలిగింది. ఈ సంఘటన గురించి ఇంకెవరికీ చెప్పలేదన్నాడు.

ప్రేమ వివాహం గురించి ఇంతకు ముందు మిగతా స్నేహితులతో చర్చించాను, కాని శృంగారం చర్చలు మటుకు ఇతనితోనే. అదీ ఆ రోజే. వెళ్ళి వస్తోంది భీమిలీ నుంచి కనుక చలంగారి నవల జీవితాదర్శం గుర్తుకు వచ్చింది. ఆ నవల గురించి అగ్నికి చెప్పాను. ఆ నవల నాయిక లాలస గురించి, ఇద్దరి మధ్య వేడి వేడి చర్చలు మాతోపాటే నడిచాయి.

ఆ తర్వాత నాకొకసారి సంచయిత పుస్తకాన్ని నాకు చూపించాడు. బెంగాలీలోనే ఉన్న ఆ పుస్తకం పేజీలు తిప్పుతుంటే పుస్తకంలోంచి వేళ్ళలోకి, వేళ్ళద్వారా శరీరంలోకి రవీంద్ర సంగీతం పాకినట్టుగా అనుభూతి!

అగ్నికి మటుకు గీతాంజలి కన్నా సంచయితనే బాగా నచ్చిందట. నా పెళ్ళి అయిపోవడంతో, ఇద్దరం కలిసి తిరగడం తగ్గింది. కొత్త జంట మధ్యలో తన డిస్టబెన్స్ ఎందుకనుకున్నాడో రాకపోకలు తగ్గించాడు. ఈలోగా కలకత్తాలో మంచి ఉద్యోగం దొరకడంతో వెళ్ళిపోయాడు.

***

అగ్ని జ్ఞాపకాలని మళ్ళీంచి, ఆగి వెనక్కి తిరిగి చూసేసరికి నేనే అందరికన్నా ముందుగా ఉన్నాను. నాకు దగ్గరలో తండ్రీ కొడుకులు. కొడుకు చిన్నవాడు, శ్యామ్ అతని పేరు. వాళ్ళు రాగానే మిగతా వాళ్ళు వచ్చేదాకా ఆగుదామన్నాను. స్త్రీలందరూ ఒక గుంపుగా నడిచి వస్తున్నారు. ఆఖరున సంయుక్త, ఆమె వెనకాల నిర్వాహకులు. కావాలనే అందరికన్నా వెనకగా నడుస్తున్నారు.

శ్యామ్‌తో ఈలోగా కబుర్లు కలిసాయి. ఎనిమిదో తరగతి చదువుతున్నాడు. అందరమూ కలవగానే, వాళ్ళు కూడా కాస్త విరామం తీసుకున్నాక బయలుదేరాము. నేనూ, శ్యామ్ అందరికన్నా ముందు. శ్యామ్‌కు పుస్తకపఠనం మీద ఆసక్తి అని తెలిసింది. ఎడ్వంచర్స్ ఆఫ్ టిన్ టిన్ అతని అభిమాన కామిక్స్ అని చెప్పాడు. లైబ్రెరీ నుంచీ తెచ్చుకుని చదువుతాడట. ఆ పుస్తకాలలోని కొన్ని హాస్య సన్నివేశాలు చెప్పాడు. "ద డెస్టినేషన్ మూన్" తర్వాతి భాగం ఎక్కడా దొరకలేదని బాధపడ్డాడు. అదినా దగ్గర ఉందని, అతనికి పంపే ఏర్పాటు చేస్తానని చెప్పినప్పుడు ఆనందపడ్డాడు. నా దగ్గర, మా అబ్బాయి చిన్నప్పుడు కొన్న కొన్ని టిన్ టిన్ పుస్తకాలు కూడా ఇస్తానని చెప్పాను. మన మూలంగా పిల్లల కళ్ళల్లో, ఆ లెక్కకి పోతే ఇతరుల కళ్ళల్లో కలిగిన, ఆనందాన్ని చూడటం ఎంత సంతోషకరమైన విషయం!

వాన అడపాదడపా తన ప్రతాపాన్ని చూపిస్తోంది. మధ్య వయస్సులో ఉన్న ఒకావిడ, గొడుగువేసుకున్నా, వేగంగా నడుస్తూ వచ్చి మమ్మల్ని కలుసుకుని మాతో నడవసాగింది. ఆమె పేరు గాయత్రి. సైకాలజీలో పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేషన్ చేసింది. ఛామన ఛాయ. ఆమెలో ఏదో ఆకర్షణ ఉంది. లెక్చరర్‌గా పనిచేస్తోంది. నాగురించి, కుటుంబ సభ్యుల గురించి చెప్పినా, ఆమెకుటుంబ సభ్యుల గురించి చెప్పలేదు.

ఇప్పుడు అందరికన్నా మేమిద్దరం ముందున్నాము. సైకాలజీలో అంశాల గురించి తను కొన్ని పరిశ్రమలలోని హెచ్. ఆర్. డి. సెంటర్లలో నిర్వహించిన అంశాలగురించి ఆమె చెప్పింది.

పున్నమి అందాలని మిస్ అయ్యానని నేను వాపోతే వానమూలంగా, ఈ నడక ఇంకా మజా వచ్చిందని ఆమె అభిప్రాయపడింది.

తటిల్లత ఇంకా ఆఖరులోనే ఆమె నడవటానికి కష్టపడుతోందా అని అని అనిపిస్తోంది. కంపెనీ ఇద్దామా అనుకున్నా కాని గాయత్రి కబుర్ల పారవశ్యం నన్ను లొంగతీసింది.

వానక్రమేపీ తగ్గు ముఖం పట్టింది. ఋషి కొండ దగ్గరికి వచ్చేసరికి పూర్తిగా తగ్గిపోయినా ఆకాశం మేఘావృత్తంగానే ఉంది. వాన ఈదురుగాలి సంయుక్తంగా మమ్మల్ని ఆక్రమించడంతో, తమాషా ఏమిటంటే తడిసాముగాని, తడిసి ముద్దయిన అనుభవం లేదు.

ఋషి కొండ దగ్గర ఉన్న ఒక హోటల్ ఆవరణలో, అందరమూ సమావేశమయ్యాం నిర్వాహకుల వ్యాన్ దగ్గరలో ఉన్న రోడ్ దగ్గరకు అప్పటికే వచ్చి ఉంది. వాళ్ళు బిస్కట్స్, సమోసాలు అందరికీ పంచారు.

దగ్గరలో ఉన్న ఒక స్థలం దగ్గరకు వెళ్ళాను. అక్కడే అగ్ని నాకు సంచయితలో, ఉద్భవన్ అన్న గీతాన్ని పాడి వినిపించాడు. నాకు బెంగాలీ రాకపోయినా ఏదో అర్థం అయినట్టు అనుభూతి. అక్కడికి వెళ్ళి, జ్ఞాపకాలతో సముద్రం ముందు కాసేపు నిలబడ్డాను.

తిరిగి వచ్చేసరికి, పరిచయ కార్యక్రమం జరుగుతోంది. ఒకక్రమంలో పరిచయాలవుతున్నాయి. దానిని బట్టి నేను గ్రహించింది - తటిల్లత పరిచయం అప్పటికే చేసేసుకుంది. విభిన్న వృత్తుల వాళ్ళు, విద్యార్థులు ఈ గ్రూపులో ఉన్నారు. ఆ తర్వాత వినోద కార్యక్రమం అరగంటసేపు జరిగింది. తిరుగు ప్రయాణం ప్రారంభం. ఈసారి వాన జాడలేనే లేదు.

2

నీరజ స్పీచ్ థెరపిస్ట్. ఆమెని కలుసుకుని, థెరపీ గురించి ప్రశించాను. పిల్లలకి మాటలు రాకపోవడం, సరిగ్గా పలకలేకపోవడం వంటి రుగ్మతలకి, ఆమె అవలంబించే పద్ధతులు గురించి చెప్పింది. పిల్లలలో మగవాళ్ళతోనే స్పీచ్ సమస్యలు ఎక్కువని, దానికి సంబంధించిన కారణాలు ఆమెద్వారా తెలుసుకున్నా.

తటిల్లతకి ఈసారి తోడు దొరికింది. సందీప్‌తో కలిసి, నడుస్తోంది. సందీప్ గీతమ్ ఇంజినీరింగ్ కళాశాల విద్యార్థి. ఆమెని చూపించి నీరజగారి ద్వారా, ఆమె పేరు సంయుక్త అని తెలుసుకున్నా రవి ఐ - బ్యాంక్‌లో టెక్నిషియన్‌గా పనిచేస్తున్నాడు. అతని ద్వారా కొన్ని విషయాలు తెలుసుకోవడానికి వీళ్ళని క్రాస్ చేస్తూ వెళుతున్నాను.

సందీప్ సిగరెట్టు తాగేదాకా కాసేపు కూర్చుని వెళదామని సంయుక్తతో చెప్పగానే, తనకి ధూమపానం ఇష్టం లేదని, దయచేసి కాల్చరాదని అభ్యంతరం చెప్పింది. అమ్మో కాల్చకపోతే, మిగతా దూరం నడవటం నావల్ల కాదు అని సందీప్ అనగానే నేనందుకున్నా. "ఇంత అందమైన అమ్మాయి పక్కనే కబుర్లు చెబుతూ నడుస్తుంటే, ఎంత దూరమైనా ఇట్టే నడవగలవు. సిగరెట్టు సహాయం అక్కరలేదు." అంటూ అతనితో నేనగానే ఆమె బుగ్గలో సిగ్గు తొంగి చూసింది. అతను అకస్మాత్తుగా, సిగరెట్టు ప్యాకెట్‌లో పెట్టి, "సరే మీ ఇద్దరి మాట వింటున్నా" అని నవ్వాడు మాకు ఆనందం కలిగింది.

రవిని కలుసుకుని ఐ - బ్యాంక్ గురించి అడిగాను. నేత్రదానం అంటే, కార్నియాని తీసుకుని, కావల్సిన వాళ్ళకి, ఆ కార్నియా ట్రాన్స్‌ప్లాంట్ చెయ్యడమని నాకు పొడే తెలిసింది. అతను కార్నియా మార్పిడి గురించి, నాకు బాగా ఆసక్తితో వివరించాడు. ఐ -బ్యాంక్ వాళ్ళ విధులు తెలిసి వచ్చాయి.

సందీప్, సంయుక్త ఇద్దరూ కూర్చునారు. సందీప్ తన జేబులోంచి, సిగరెట్టు ప్యాకెట్ తీసి, సముద్రంలోకి విసిరేసాడు.

గాయత్రిని కలుసుకున్నాను. ఆమె తనతో నడుస్తున్న రావుగారితో తన పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేషన్‌లోని ప్రాజెక్ట్ వర్క్ గురించి చెబుతోంది. ఫ్యామిలీ థెరఫీ... తనకు పరిచయస్తుల కుటుంబంతోని ఒక అబ్బాయి విషయంలో ఏవో సమస్యలుండటంతో, ఆ కుటుంబంలో ఆ థెరపీ ఎన్నుకుని విజయవంతం అవ్వడం, ప్రాజెక్టులో ఈ కేసు వివరించడం - ఇవన్నీ చాలా ఆసక్తికరంగా తను చెప్పింది.

ఆమె దృష్టి సంయుక్త మీద పడినప్పుడు, "సంయుక్త సాంత్రా. సాంత్రా ఇంటిపేరుగా విలక్షణంగా ఉంది, చాలా బెంగాలీ ఇంటి పేర్లు విన్నాను కాని 'సాంత్రా' వినడం మొదటిసారి, మీరెప్పుడైనా విన్నారా?" అని నన్నడిగింది.

ఆమెకి సమాధానమివ్వకుండా, సంయుక్త దగ్గరికి వేగంగా వెళ్ళాను. తనతో సంభాషణ మొదలుపెట్టిన కొద్ది సేపటికే ఆమె అగ్ని కూతురేనని తెలిసింది. నేను ఆయన స్నేహితుడినని తెలియగానే ఆమెలో మిశ్రమ భావాలు.

"సారీ అంకుల్! నాన్నగారు ఊపిరితిత్తుల క్యాన్సర్‌తో, నాలుగేళ్ళ క్రితం మరణించారు" అని పిడుగుపాటి లాంటి వార్త చెప్పగానే నేను స్తబ్దుడ్ని అయ్యాను.

అగ్ని తనకి భీమిలీ నడక గురించి గొప్పగా చెప్పాడట. నా గురించి పొగుడుతూ చాలా చెప్పాడట. విశాఖపట్నంలోని బంధువుల ఇంటికి వచ్చినప్పుడు, ఈ పున్నమి నడక గురించి తెలియడంతో, నాన్న చెప్పింది గుర్తుకు వచ్చి, తనకూ నడకకూ పొసగదని తెలిసినా, పాల్గొందుకు నిర్ణయించుకుంది. నన్ను కలుసుకునందుకు సంతోషం ప్రకటించింది. కాని నా సంగతి వేరు! అగ్ని మరణ వార్త తెలియడంతో నా మనస్సు అదోలా అయిపోయింది.

మా సంభాషణలో సందీప్ కలగచేసుకుంటూ మాట్లాడాడు. "తన నాన్న దుర్భర మరణం గురించి నాకు వివరించింది. కిమోథెరపీలు విఫలమయ్యి, ఇక మరణం ఏరోజైనా అన్న పరిస్థితిలో ఆయన గడిపిన బాధాకరమైన చివరిరోజులు, తన తండ్రి పట్ల ఉన్న అపారమైన ప్రేమ, ఆయన దూరం కావడం ఇవన్ని చెప్పింది. నన్ను ధూమపానం మానెయ్యమని కోరింది. ఆ సమయంలో ఇవన్నీ విన్న తర్వాత నాకే ఉద్రేకం వచ్చి, సిగరెట్టు ప్యాకెట్, సముద్ర తరంగాల్లోకి విసిరేసి, ఆమెకు ప్రమాణం చేసి మరీ, ధూమపానం మానేస్తున్నానని చెప్పా.

ఆమె చదువు పూర్తయిన తరువాత "ధూమపాన రహిత కోల్ -కత్తా" నినాదంతో పొగాకు విరుద్ధ సంఘస్థాపన చెయ్యాలని ధ్యేయం నా వంతు సహాయం చేస్తానని హామీ ఇచ్చాను. ఒకరికొకరు ఉత్తేజితులయ్యాము. మా నడకలో, మూడు పోస్టర్ల రూపకల్పన కూడా చేసాము. "

నాకు, విషాదంలో ఆనందం! దేశంలో ఇలాంటి ఉద్యమం, ప్రచారం అంతగా లేదు. ఎయిడ్స్ మీద అవగాహనా సదస్సుకు, ర్యాలీకు జరగడం విన్నాను. కాని ధూమపానం, గురించి అలాంటివి వినలేదు. దారిలో ఒకచోట, కొద్దిదూరంలో ఉన్న తాటిచెట్టు కాండం మీద అగ్ని తన పేరు నా పేరు చెక్కినట్టు గుర్తు. ఆ ప్రదేశంరాగానే, ఆమెకు ఆ చెట్టు చూపించాను. పేర్లు ఉన్నాయి. అగ్ని తన పెట్‌నేమ్ చంద్య అని రాశాడు. అదికూడా తను గమనించి, తాను సంతోషపడింది.

"నీధ్యేయానికి, ఒకరిని ఆదర్శంగా, తీసుకో! ప్యాట్రిక్ రేనాల్డ్స్ ఆయన, తన తండ్రిని, అన్నను బలితీసుకున్న హంతక సిగరెట్లకి విరుద్ధంగా ప్రచారం చేసాడు. ఎంతో లాభాలు గడిస్తున్న తన 'కేమిల్' సిగరెట్టు కంపెనీ మూసేసాడు. " అంటూ ఆ చెట్టు దగ్గర సంయుక్తకి చెప్పాను. ఆ చెట్టు దగ్గర ఆమె ప్రతిన కూడా చేసింది.

మర్నాటి మధ్యాహ్నం ఆమెను ఇంటికి భోజనానికి ఆహ్వానించాను.

"సారీ అంకుల్! సందీప్, హోటల్ గ్రీన్ పార్క్‌లో లంచ్ ఇస్తానన్నాడు. రాత్రే కోరమాండల్‌కి వెళ్ళిపోతున్నా" అని ఆమె అనగానే ఒకరి అడ్రస్, ఇంకొకరం తీసుకున్నాము.

పున్నమి నడక, 'వెన్నెల' లేకుండానే, రకరకాల మబ్బులతో గడిచిపోయింది.

అందరమూ ఒకరినొకరు వీడ్కోలు తీసుకున్నాము. సంయుక్త తను తెచ్చుకున పెప్‌ప్లస్ ఎక్కి, నాకు చెయ్యి ఊపి, వెళ్ళిపోసాగింది. ఆమెతోపాటే సందీప్ బైక్ స్టార్ట్ చేసాడు.

వాళ్ళిద్దరూ కనుమరుగయిందాకా చూస్తూ నిలబడ్డాను.

ఆమ్రా చంచల్

ఆమ్రా అద్భుత్

ఆమ్రా నబయుగ్ దూతా

అన్న గీత భాగం, సంచయితలోది. అగ్ని పాడింది గుర్తుకు వచ్చింది.

ధూమ పాన విరుద్ధ ప్రచారోద్యమానికి వాళ్ళు నిజంగా నూతన దూతలు కావాలని మనసారా కోరుకున్నాను.

అగ్ని జ్ఞాపకాలు మళ్ళీ...

అదే సమయంలో, అక్కడ అగ్ని కాల్చే సిగరెట్టు బ్రాండ్ ఎవరైనా కాలుస్తున్నా, పాన్ షాపు తెరిచి ఉండి, ఆ బ్రాండ్ దొరికినా, ఒక సిగరెట్టు తీసుకుని, ఎంత దగ్గువచ్చినా, ఎంత పడకపోయినా, కనీసం మూడు, నాలుగు పఫ్స్ వదలాలని విచిత్రమైన కోరిక!

కాని ఒక వేళ సిగరెట్టు దొరికి చేతిలో తీసుకున్నా, సంయుక్త మొహం గుర్తుకు వచ్చి ఆ పనిని చేయలేను.

దూరంగా బంగాళాఖాతపు తరంగాలు మృదుమధురంగా, రవీంద్ర సంగీతం ఆలాపిస్తున్నట్టు విచిత్రమైన అనుభూతి!